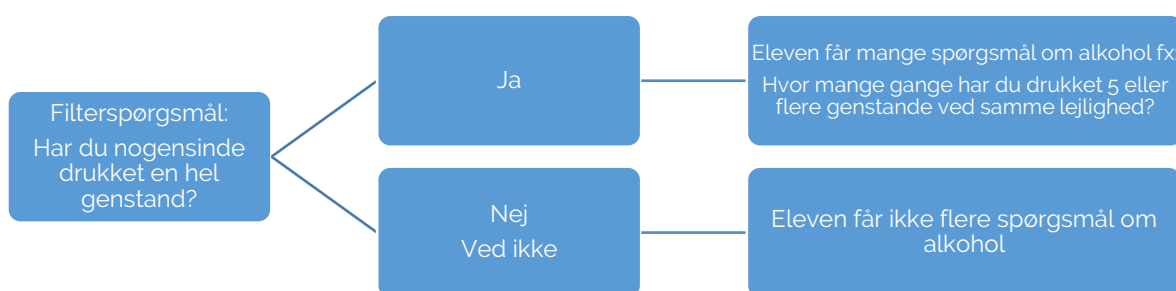

Gode råd i forbindelse med dataanalyse og dataformidling

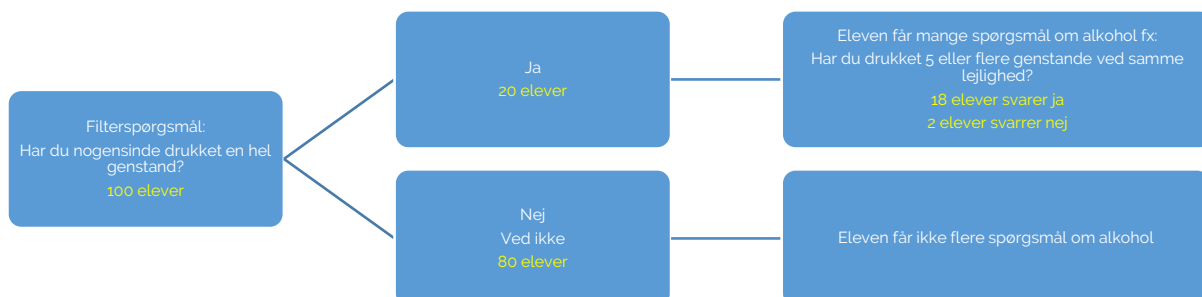
Faldgruber

Filterspørgsmål

Vær opmærksom på filterspørgsmål, dvs. et spørgsmål, hvor svaret afgør, om eleven får yderligere spørgsmål om temaet. Se eksempel i figuren.

I skal være særligt opmærksomme på analysen af besvarelsene på spørgsmålene efter filter-spørgsmålet. Fx skal I være opmærksomme på beregninger af andele af eleverne, der har drukket 5 eller flere genstande ved samme lejlighed. Beregner I af alle elever eller kun de elever, der har fået spørgsmålet? Der er stor forskel på at beregne andelen med $18/20=90\%$ og $18/100=18\%$.

Repræsentativitet

Det er vigtigt, at man forholder sig til, om de svar man har fået fra en spørgeskemaundersøgelse, reelt kan siges at repræsentere situationen for den population/gruppe, man ønsker svar fra.

Repræsentativitet, hvis man spørger alle elever:

Hvis man har svar fra alle, kan man stole på sin undersøgelse af denne population/gruppe. Hvis ikke alle besvarer spørgsmålene, har svarprocenten betydning. Jo lavere svarprocent, jo vigtigere bliver det at vide, hvem det er, der har svaret. Det kan fx være et problem, hvis kun pigerne svarer, og man har forhåndsviden om, at der kan være forskel på situationen for piger og drenge.

Repræsentativitet, hvis man spørger et udsnit af eleverne:

For det første skal man sikre sig, at den stikprøve man stiller spørgsmålene i tilstrækkelig grad ligner hele den population man ønsker at sige noget om. Der kan fx være forskel på situationen for elever på skoler i områder, hvor forældrene i høj grad er velhavende og veluddannede og områder hvor forældrene i høj grad er indkomstydelsesmodtagere og har kort uddannelse. Hvis kun en af disse skolers elever deltager i undersøgelsen, vil svarene ikke repræsentere alle elever i kommunen.

For det andet skal man sikre sig, at man får høj svarprocent. Hvis ikke alle besvarer spørgsmålene, har svarprocenten betydning. Jo lavere svarprocent, jo vigtigere bliver det at vide, hvem det er, der har svaret. Fx om det kun er pigerne der har svaret, eller om det kun er eleverne fra den ene skole.

Repræsentativitet i landsdata i BUL:

Når I trækker rapporter på BørnUngeLiv og vælger "Tal for deltagende kommuner på landsplan – ikke repræsentative", så indgår data fra de kommuner og deres udvalgte skoler og klasser, der har deltaget i det pågældende års undersøgelse og stadig har deres data opbevaret på BørnUngeLiv.

Det er vigtigt at understrege, at tallene ikke er repræsentative for alle unge i Danmark. Dvs. at man udelukkende kan sige noget om de unge, der har besvaret undersøgelsen i de deltagende kommuner.

Dette gør BUL opmærksom på, når I trækker rapporterne, og det fremgår ligeledes af rapporterne – både i oversigten i starten af rapporten samt under hver enkelt graf. Hvis I refererer til tal fra Ungeprofilundersøgelsen eller indfører tallene i jeres egne rapporter, er det vigtigt, at I gør tydeligt opmærksom på, hvad tallene består af, og at de ikke er repræsentative for alle unge i Danmark.

VIVE har foretaget en analyse af repræsentativiteten i kommunernes BUL-ungeprofilundersøgelse i 2019: [Ungeprofilundersøgelsen 2019/2020 - vive.dk](https://www.vive.dk/da/undersogelse/ungeprofilundersogelsen-2019-2020)

Størrelsen på stikprøven

Hvis stikprøven er udvalgt, så den i tilstrækkelig grad ligner hele den population man ønsker at sige noget om, har stikprøvens størrelse ikke nogen betydning for repræsentativiteten. En stikprøves størrelse har kun betydning for sikkerheden af ens resultat, dvs. hvor sikkert kan vi udtale os om, at svarene gælder for hele kommunen/landet. Udvidelsen af en ikke-repræsentativ stikprøve gør det bare endnu mere sikkert, at ens resultater er forkerte.

Benchmarking

Vær opmærksom på hvad der sammenlignes.

- Er det i forhold til en målsætning i kommunen eller en tendens, fx i forhold til sidste år, andre klasser, andre skoler, andre kommuner?
- Hvis det er i forhold til sidste år, er det så samme elever, der sammenlignes over tid?
- Der kan være klasser, der har helt særlige udfordringer, som ikke er generelle tendenser.

Gode råd

Resultaters pålidelighed

Når resultaters pålidelighed skal vurderes, dvs. om vi kan stole på dem, kan det være relevant at spørge om, hvad I kan sige om data:

- Hvordan er svarprocenten – og hvem er det der har svaret/ikke svaret?
- Har vi en forventning om, at dem der har svaret er anderledes end dem der ikke har svaret med hensyn til det vi har spurgt om?
- Er der tal fra andre kommuner/undersøgelser, der kan støtte/modsige vores fund?
- Er det et hyppigt eller et sjældent fænomen vi undersøger?
- Har vi tidligere tal at sammenligne med?
- Er der sket noget, der kan påvirke det vi undersøger eller den dataindsamling vi har foretaget?

Formidling af resultater

Når data skal formidles, kan det i forberedelsen være relevant at overveje følgende:

- Sig aldrig mere end data fortæller – også selvom det ikke er ret meget
- Fokuser på tendenser og ikke detaljer
- Vær sikker på datagrundlaget
- Vælg den "rigtige" figur
- Enkelhed fremmer som regel forståelsen
- Brug kun figurtyper/grafikker, som du selv forstår og kan fortælle om
- Farver kan præge fortællingen, både godt og skidt
- Husk at målet i formidlingen ikke er selve dataforståelsen, men at initiere en dialog om ønsket forandring.

Kryds

I BUL's rapportssystem kan der findes figurer med flere spørgsmål, hvor resultaterne er krydset med hinanden, fx nedenstående. Det er vigtigt i formidlingen af disse resultater at kombinere med viden fra forskning, fx viser undersøgelser, at unge drikker senere og mindre og bruger færre andre rusmidler, hvis:

- Forældre ved, hvor den unge er, og kender vennerne.
- Forældre og den unge har en tæt og tillidsfuld relation.
- Forældre og den unge har en god dialog og laver aftaler om alkohol og andre rusmidler.
- Forældre udviser tydelige holdninger mod alkohol og andre rusmidler.
- Forældre bruger tid sammen med deres børn.
- Forældre kender og snakker med de andre forældre.

Tid sammen med forældre og unges rusmiddelbrug

8. klasses trin for deltagende kommuner på landsplan

